

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд на Снежана Димитрова Миликина
на тема:

„УЧАСТИЕ НА ЛИЦА В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ В ДЪРЖАВНОТО УПРАВЛЕНИЕ”

за получаване на образователна и научна степен „доктор”
област на висшето образование 3 Социални, стопански и правни
науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление,
Организация и управление извън сферата на материалното производство

НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ: доц.д-р Валентин Василев

РЕЦЕНЗЕНТ: доц. д-р Манол Станин

Докторантът Снежана Димитрова е магистър по Икономика, специалност „Международни икономически отношения“ от Университета за национално и световно стопанство, с повече от 20 години професионален опит в държавната администрация и в частния сектор. Владее английски и руски език. Ползва френски език. Притежава Сертификат от Висшата школа по администрация, ENA, Република Франция, придобит в периода 2007-2009 година, Сертификат от IBM по Лидерство и управление на промяната, 2007 год. и Удостоверение за учител по „Извършване на оценка на въздействието на политики на Република България по Общностното законодателство и политики на ЕС“ от 2009 год. Специализирала е краткосрочно в САЩ, Великобритания, Германия, Италия, Австрия, Дания, Ирландия, Полша, Чехия, Испания, Португалия, Литва и Холандия.

Дисертационният труд „УЧАСТИЕ НА ЛИЦА В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ В ДЪРЖАВНОТО УПРАВЛЕНИЕ” е насочен към изследването на редица актуални проблеми, чието адекватно научно разрешаване е от

определящо значение за поддържането на хомеостазиса в обществото, а оттам за ефективността на държавното управление.

Значимостта на разработената тема се обосновава и от членството на Република България в ЕС и поетите ангажименти във връзка с него, от ратификацията на Конвенцията на хората с увреждания, от необходимостта за интегриране на тези групи лица във всички области на обществения живот, както и от факта, че в българската научна литература липсва самостоятелно систематизирано изследване на въпросите, включени в предмета на дисертационния труд.

Дисертационният труд е с обем от 180 страници, от които от страница 162-180 приложения и библиография, както и 93 цитирания.

Работата е структурирана в следната последователност- въведение, три глави, заключение, приложения и библиография.

Във въведението е обоснована актуалността на темата и проблемите, възникващи при разрешаването на въпросите, които поражда. Посочва се връзката между ефективното участие на лица в неравностойно положение в държавното управление, разширяването на демократичния процес и изграждането на моделна европейска администрация.

Констатира се, че са налични изследвания, свързани с проблемите пред горепосочените групи лица, но че акцентите в тях не са относими към публичната сфера. Така също, и че липсват конкретни мерки, съпътствани със съответни анализи за ефектите от тях при приложението им, за активно включване на лицата в неравностойно положение в държавното управление.

Целта на разработката се определя като пълно изследване на възможностите за заемане на държавни длъжности от лица в неравностойно положение и проблемите, свързани с това, предвид техните специфични потребности.

Ясно е посочен предметът на изследването. Удачно са избрани научно-изследователските методи и подходи.

Библиографската справка е структурирана от автора по следния начин: Литературни източници – общо 75 заглавия, нормативни актове-общо 21 нормативни акта, стратегически документи - 18, проекти, финансирани от ЕС и донорски организации - 9, статии – 33 и други източници-12, основно електронни сайтове на официални институции.

Указана е структурата на дисертационния труд и съдържащите в нея четири направления.

Изборът и формулировката на темата са в релация с целите и задачите, които си поставя авторът за пълното и всестранно изследване. Това, от своя страна, предполага разглеждането и на редица понятия, разкриването същността на които, в контекста на предмета на изследван, е от определящо значение за постигането на желаните научни резултати. Въз основа на тях авторът предлага решения на сложните въпроси, съпътстващи участието на лица в неравностойно положение от различните групи в държавното управление. Въздържам се от употребата на словосъчетанието „необходима степен на участие в държавното управление”, въпреки че темата на дисертацията го „подказва”. И поради това не го констатирам като недостатък, тъй като за нейното прецизиране е необходим сложен комплекс от критерии- етични, морални, религиозни, обективни, субективни и др., процес, който само би отклонил дисертанта от целите и задачите, който си е поставил, а и обемът на един дисертационен труд понякога ограничава автора.

В Глава първа „Теоретика-методически постановки и международно-правни аспекти на принципите на равенство и недискриминация” авторът насочва своите изследователски търсения към анализ на въпросите за представителността в държавното управление, принципите за изграждане

на държавната служба и многообразието в държавното управление.

Представителството в държавното управление напълно обосновано е разгледано в контекста на значимостта му на един от определящите критерии за модерна правова държава, а оттам и за наличието на **ефективна** държавна администрация. Фактор за това е и разработването, и осъществяването на политики за интегрирането на всички членове на обществото, и постигането, по думите на дисертанта, „на заетост в публичния сектор, която да отразява обществото” (стр. 8, Автореферат).

В изясняване на втората група въпроси се коментират историческите и съвременни тенденции на формиране на държавна администрация в Европа. С оглед постигането на реална социална легитимация на държавната администрация, авторът акцентира на прилагането на принципа на недискриминация и постигането на равнопоставеност при участието на лицата в държавното управление. С цел постигане на повече яснота, дисертантът пристъпва към задълбочено представяне на същността на тези понятия в дисертационния си труд.

Постоянната необходимост от усъвършенстване на държавното управление е свързана с участието в нея на все по-висококвалифицирани лица. Те, от своя страна, имат своя специфика и принадлежност към различни социални групи. Така посредством недискриминация и равнопоставеност многообразието в държавното управление ще бъде една естествена последица. Нейните положителни характеристики се обуславят не само от повишаване на потенциала на персоналия състав на държавните органи, но и дава възможност за по-висока степен на съпричастност към техните потребности, а оттам и разработването на работещи политики, насочени към тях.

В изпълнение на задачите, при разработването на съдържанието на глава Първа от дисертационния труд, докторантът Димитрова подробно се

спира и на изясняването на правния статус на лицата, съставляващи групите, обединени в понятието „лица в неравностойно положение” и на съпоставката с използваната терминология в други държави- Русия и Полша. В контекста на написаното проличава съгласието ѝ за съществуването на по-сполучливи формулировки от определянето на една от групите като „лица с увреждания”, позиция която също споделям. Изразът „неравностойно положение” неминуемо повлиява негативно цялостното впечатление и от понятието „лица в неравностойно положение”, а именно като лица с различна стойност от стойността на други лица. По този начин се придава различен оценъчен резултат на човек, в зависимост от принадлежността му към една или друга социална група.

Глава Втора „Системно-структурни характеристики на политики и програми на европейски държави за насърчаване на участието в държавното управление и заемането на държавни длъжности в държавната администрация на лица в неравностойно положение” дисертантът обособява като второ проблемно направление в своето научно изследване. В тази част от дисертацията обстойно е разгледана международно-правната и вътрешно-правната основа за активизиране на процесите на насърчаване на лицата от горепосочените групи в държавното управление. Анализирани са опитът на други европейски държави в разработването на политики и програми за стимулиране участието в държавното управление на лицата в неравностойно положение.

В глава трета е направен анализ на участието на лица от различните социални групи в държавното управление на Република България. Авторът навлиза в детайли, основавайки се на богата база от източници с различен характер. Това му позволява да разкрие спецификата на национална основа, за лицата, съставляващи структурата на групите в неравностойно

положение. Проследява характеристиките на вътрешното право и особеностите на развитието на политиките за реално и ефективно участие на лицата в неравностойно положение в държавното управление.

В допълнение на положителната оценка следва да бъде отчетен и фактът публикационна активност. Дисертантът е автор и съавтор в публикации, свързани с подобряване на управлението в публичната сфера:

- Димитрова, Сн., Кънева, Н., 2003 г., България, „Органи на държавната власт в България”, изд. Институт по публична администрация и европейска интеграция.

- Димитрова, Сн., 2003 г., България, „Подобряване на административното обслужване”, списание „Публична администрация”, 4/2003 г., изд. Институт по публична администрация и европейска интеграция;

- Димитрова, Сн., Кънева, Н, Илиева, Сн.Кунова, И., 2003 г., България, „Мотивиране на държавните служители”; публикация на Професионалното обединение на държавните служители

- Димитрова, Сн., 2004 г., България „Аналитичен обзор на доклада за състоянието на администрацията”, списание „Публична администрация”, 2/2004 г.;

- Димитрова, Сн., 2006 г., България, „Принципи на административното управление”; изд. Институт по публична администрация и европейска интеграция.

- Димитрова, Сн., 2007 г., Унгария, „Реформата в публичната администрация в България – от началото на прехода до членството в ЕС”, Държавен вестник, Унгария.

- Димитрова, Сн., Кънева,Н., Стефанов, Л., 2007 г. България, „Управление на държавната администрация”, изд. Институт по публична администрация и европейска интеграция.

- Димитрова, Сн., 2009 г. България, „Състояние и перспективи на стратегическото планиране в България”, публикация в издание „Практиките в страни членки на ЕС за мониторинг на правителствени приоритети”, финансирано от ЕС.

- Василев, В., Димитрова, Сн., 2011г „Мениджмънт на талантите - от теоретична дилема към практически инструмент за ефективно управление на човешките ресурси в организацията“, изд. Публични политики, СУ „Св. Климент Охридски“

- Димитрова, Сн., 2012г, България, „Многообразието в държавното управление“, ЮЗУ „Неофит Рилски“, международна конференция 20 год. Правно-исторически факултет – панел „Право, управление и медии през 21 век“.(под печат)

Към работата могат да бъдат направени някои бележки и възражения. Част от тях имат редакционно-технически характер, а други са относими към отстоявани от автора тези:

- **обосновавайки** актуалността на темата, авторът се стреми да подчертае, че участието на лицата в неравностойно положение е съвременен проблем. Това на практика означава, че едва сега обществото си задава тези въпроси, нещо повече, че към настоящия момент не е имало лица в неравностойно положение.

- на заден план остава връзката между понятието „държавно управление“ и т.нар. пряка демокрация. Както е известно непосредствената демокрация е способ за осъществяване на държавната

власт от политически дееспособни лица.

- в някои от приложенията не е посочена относимост към съответна държава.

В заключение изложените в рецензията критични бележки не омаловажават положителната оценка на научно-изследователската работа. Докторантът е постигнал целените научни резултати и притежава умения да извършва самостоятелна научно-изследователска работа.

Представеният за рецензия дисертационен труд на тема „УЧАСТИЕ НА ЛИЦА В НЕРАВНОСТОЙНО ПОЛОЖЕНИЕ В ДЪРЖАВНОТО УПРАВЛЕНИЕ“, с автор Снежана Димитрова Миликина, отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагането на закона за развитие на академичния състав в Република България и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград, на основание, на което ще гласувам положително за придобиване на образователната и научна степен „ДОКТОР“ в област на висшето образование 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление, Организация и управление извън сферата на материалното производство, от Снежана Димитрова Миликина.

09.09.2012 г.

С уважение:

доц. д-р Манол Станин